

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بازنمایی مطالب مربوط به هفته ولایت

در رسانه های چاپی و برخط

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی
دفتر مطالعات و برنامه ریزی رسانه ها
شهریور ۱۴۰۰

بازنمایی مطالب مربوط به هفته ولایت در رسانه‌ها

با تلاش همکاران واحد پژوهش دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۵	چکیده.....
۶	مقدمه.....
۷	اهداف پژوهش.....
۷	روش پژوهش.....
۸	جامعه آماری.....

فصل دوم: نتایج پژوهش و فهرست جداول

۱۰	جدول شماره ۱: فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی.....
۱۱	جدول شماره ۲: فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در رسانه‌های چاپی.....
۱۲	جدول شماره ۳: فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در خبرگزاری‌ها.....
۱۲	جدول شماره ۴: فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در پایگاه‌های خبری.....
۱۳	جدول شماره ۵: فراوانی بازنمایی محور مطالب محتوای هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی.....
۱۳	جدول شماره ۶: فراوانی بازنمایی محور مطالب محتوای هفته ولایت در رسانه‌های چاپی.....
۱۴	جدول شماره ۷: فراوانی بازنمایی محور مطالب محتوای هفته ولایت در خبرگزاری‌ها.....
۱۴	جدول شماره ۸: فراوانی بازنمایی محور مطالب محتوای هفته ولایت در پایگاه‌های خبری.....
۱۵	جدول شماره ۹: فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی.....
۱۵	جدول شماره ۱۰: فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در رسانه‌های چاپی.....
۱۶	جدول شماره ۱۱: فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در خبرگزاری‌ها.....
۱۶	جدول شماره ۱۲: فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در پایگاه‌های خبری.....
۱۷	جدول شماره ۱۳: فراوانی بازنمایی سبک محتوای حوزه هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی.....
۱۷	جدول شماره ۱۴: فراوانی بازنمایی سبک محتوای حوزه هفته ولایت در رسانه‌های چاپی.....
۱۸	جدول شماره ۱۵: فراوانی بازنمایی سبک محتوای حوزه هفته ولایت در خبرگزاری‌ها.....

فصل اول

کلیات پژوهش

چکیده

مطالعه حاضر به بررسی بازنمایی مطالب مربوط به هفته ولایت در ۲۱ روزنامه سراسری، ۶ خبرگزاری، ۷ پایگاه خبری و تحلیلی در بازه زمانی ۱۵ تیر تا ۲۰ مرداد ماه ۱۴۰۰ می‌پردازد. روزنامه‌های مورد بررسی عبارتند از: *کیهان*، *مردم‌سالاری*، *آرمان ملی*، *حمایت*، *شرق*، *وطن امروز*، *قدس*، *رسالت*، *همشهری*، *ایران*، *آفتاب*، *جوان*، *ابتکار*، *اعتماد*، *اطلاعات*، *جمهوری اسلامی*، *جام جم*، *خراسان*، *شهروند*، *صدای اصلاحات*، و *همدلی*. خبرگزاری‌های انتخابی برای این پژوهش عبارتند از: *ایسنا*، *ایرنا*، *فارس*، *مهر*، *شبستان* و *تسنیم*. همچنین پایگاه‌های خبری و تحلیلی عبارتند از: *الف*، *فرارو*، *خبرآنلاین*، *عصر ایران*، *تابناک*، *شفقنا* و *مشرق نیوز*. هدف این بررسی شناخت و بررسی نحوه انعکاس و بازنمایی مطالب مربوط به هفته ولایت در بازه زمانی مورد بررسی در رسانه‌های چاپی، خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری است. بررسی کمی روزنامه‌ها نشان‌دهنده آن است که روزنامه‌ها و خبرگزاری‌ها تقریباً به طور یکسانی به انعکاس مطالب مربوط به هفته ولایت پرداخته‌اند. از میان روزنامه‌های مورد بررسی جوان با ۲۳ درصد و خبرگزاری شبستان با ۲۸ درصد در پوشش محتوای هفته ولایت فعال بوده‌اند.

در بررسی محور مطالب، محورهای سیاسی و فرهنگی با ۳۵ درصد و محور اجتماعی با ۲۱ درصد ارائه شده‌اند.

در بررسی موضوع‌های کلی موضوع محوریت ولایت فقیه با ۱۱ مورد فراوانی بالاترین فراوانی را به خود اختصاص داده است.

در بررسی سبک محتوا، سبک تحلیل و گزارش به ترتیب با ۴۲٫۸۵ و ۳۹٫۲۸ درصد بالاترین فراوانی را داشته‌اند.

مقدمه

عید قربان روز ثبوت عشق و تسلیم، روز رهایی از تعلقات غیرخدایی و دل‌بستگی‌های دنیوی برای دل سپردن به رضایت پروردگار سبحان است و عید غدیر، عید کمال دین، روز عهد و میثاق با رب جلیل است. و چه زیبا اینکه خداوند، حکمت خلقت انسان و آفرینش این جهان هستی را در عید قربان و راه کمال و سعادت را در سایه‌سار عشق به ولایت قرار داد و چه زیباتر اینکه، "غدیر" را عصاره خلقت و چکیده تمام ادیان الهی قرارداده است.

تقارب این دو عید عظیم، حلاوتی دوچندان دارد؛ چرا که باری دیگر بر ما این حقیقت را یادآور می‌شود که راه پیمودن مسیر تقرب به سوی خداوند سبحان و رسیدن به کمال، جز با رهایی از تعلقات دنیایی و تمسک به ائمه اطهار، امکان پذیر نیست

عید قربان، عید خود سازی و تهذیب نفس است. این عید گرامی و ایام پس از آن، فرصت بسیار مناسبی برای سرمشق گرفتن از حضرت ابراهیم، حضرت اسماعیل و حضرت هاجر(ع) و پیمودن مسیر تقرب و بندگی خداوند متعال است.

انسان باید از بندگی رذایلی که او را محبوس کرده است رهایی یابد و درخت فضیلت در دل خود بکارد و در جهت ریشه‌دار شدن فضایل اخلاقی در دل خویش تلاش نماید تا به ثمر برسد. پس از آن هم خودش و هم دیگران از میوه و ثمره درخت فضایل اخلاقی بهره‌مند گردند. و این کار مهم و اساسی در ایام تشریق، یعنی روزهای پس از عید قربان، میسر می‌گردد.

ایام تشریق حجّاج، دو تا سه روز و ایام تشریق غیرحجّاج، هفته ولایت، یعنی روزهای بین عید قربان و عید غدیر است. به احترام هفته ولایت در سال ۱۴۰۰، تقویم هفته ولایت به این قرار بوده است:

سه شنبه، ۵ مرداد «ولایت، محور وحدت اسلامی»، چهارشنبه، ۶ مرداد «ولایت، بصیرت، دشمن ستیزی»، پنجشنبه، ۷ مرداد همزمان با عید سعید غدیر «غدیر، امامت و ولایت»، جمعه، هشتم مرداد «قرآن و عترت» نامگذاری شده‌اند.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش شناخت و بررسی نحوه انعکاس و بازنمایی مطالب مربوط به هفته ولایت در بازه زمانی مورد بررسی در رسانه‌های چاپی و برخط است. این پژوهش در صدد دستیابی به اهداف فرعی زیر است:

- شناخت چگونگی بازنمایی و انعکاس مطالب مربوط هفته ولایت در رسانه‌های چاپی و برخط
- شناخت محتوا و موضوع مطالب مربوط هفته ولایت در رسانه‌های چاپی و برخط
- شناخت محتوا و محورهای مطالب مربوط هفته ولایت در رسانه‌های چاپی و برخط
- شناخت شباهت‌ها و تفاوت‌ها مطالب مربوط به هفته ولایت در رسانه‌های چاپی و برخط

روش پژوهش

در این تحقیق از روش تحلیل محتوای کمی استفاده شده است. از روش تحلیل محتوای کمی برای استخراج اطلاعات آشکار درباره موضوع هفته ولایت، مشخص کردن سهم هر یک از رسانه‌ها در بازنمایی مطالب مربوط به این سه موضوع استفاده شده است. این گزارش با استفاده از هوش مصنوعی و برنامه هشتگ تهیه شده است. بدیهی است نمی‌توان مدعی شد که تمامی مطالب در زمینه موضوع مورد بررسی در گزارش‌های استخراج شده از این برنامه لحاظ شده است. منابع مورد بررسی از بین روزنامه‌های چاپی: کیهان، مردم‌سالاری، آرمان ملی، حمایت، شرق، وطن امروز، قدس، رسالت، همشهری، ایران، آفتاب، جوان، ابتکار، اعتماد، اطلاعات، جمهوری اسلامی، جام جم، خراسان، شهروند، صدای اصلاحات، و همدلی. خبرگزاری‌های انتخابی برای این پژوهش عبارتند از: ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، شبستان و تسنیم. همچنین پایگاه‌های خبری و تحلیلی عبارتند از: الف، فرارو، خبرآنلاین، عصر ایران، تابناک، شفقنا و مشرق نیوز است.

جامعه‌آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۱ روزنامه سراسری، ۶ خبرگزاری، ۷ پایگاه‌های خبری و تحلیلی در بازه زمانی ۱۵ تیر تا ۲۰ مرداد ماه ۱۴۰۰ می‌پردازد. روزنامه‌های مورد بررسی عبارتند از: کیهان، مردم‌سالاری، آرمان ملی، حمایت، شرق، وطن امروز، قدس، رسالت، همشهری، ایران، آفتاب، جوان، ابتکار، اعتماد، اطلاعات، جمهوری اسلامی، جام جم، خراسان، شهروند، صدای اصلاحات، و همدلی. خبرگزاری‌های انتخابی برای این پژوهش عبارتند از: ایسنا، ایرنا، فارس، مهر، شبستان و تسنیم. همچنین پایگاه‌های خبری و تحلیلی عبارتند از: الف، فرارو، خبرآنلاین، عصر ایران، تابناک، شفقنا و مشرق نیوز.

فصل دوم

نتایج پژوهش و فهرست جداول

جدول شماره ۱. فراوانی بازنمایی موضوع هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی

موضوع	فراوانی	درصد
روزنامه	۱۳	۴۶/۴۳
خبرگزاری	۱۴	۵۰
پایگاه خبری و تحلیلی	۱	۳/۵۷
کل	۲۸	۱۰۰

جدول شماره ۱ مطالبی که در ۲۰ روزنامه، ۶ خبرگزاری، و ۷ پایگاه خبری - تحلیلی در بازه زمانی مورد بررسی در مورد هفته ولایت و امامت چاپ و منتشر شده است، را نشان می‌دهد. براساس جدول فوق، تنها ۲۸ مورد مطلب در رسانه‌های مورد بررسی منتشر شده است که از این میان خبرگزاری‌های مورد بررسی با ۱۴ مطلب یا به عبارت دقیق‌تر با ۵۰ درصد مطالب بیشتری در باره هفته ولایت نسبت به روزنامه‌ها و پایگاه‌های خبری - تحلیلی منتشر کرده‌اند، و رتبه نخست در این جدول را به خود اختصاص داده‌اند. روزنامه‌های مورد بررسی در مدت زمان بررسی با ۱۳ مطلب یا دقیق‌تر با ۴۶/۴۳ درصد پیرامون هفته ولایت و امامت رتبه دوم را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول شماره ۲. فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در رسانه‌های چاپی

درصد	فراوانی	رسانه
۲۳/۰۸	۳	روزنامه جوان
۱۵/۳۸	۲	روزنامه خراسان
۷/۶۹	۱	روزنامه جام جم
۷/۶۹	۱	روزنامه ابتکار
۷/۶۹	۱	روزنامه رسالت
۷/۶۹	۱	روزنامه آرمان ملی
۷/۶۹	۱	روزنامه قدس
۷/۶۹	۱	روزنامه وطن امروز
۷/۶۹	۱	روزنامه شرق
۷/۶۹	۱	روزنامه حمایت
۱۰۰	۱۳	کل

جدول شماره ۲ فراوانی مطالب مربوط به هفته ولایت در ۲۰ روزنامه مورد بررسی را نشان می‌دهد. در بررسی تفکیکی روزنامه‌ها آمار جدول نشان می‌دهد که روزنامه‌های جوان با انتشار ۳ مطلب بیش از سایر روزنامه‌ها اخبار مربوط به هفته ولایت را پیگیری و منتشر کرده‌است. نکته قابل تأمل در این جدول این است که میان سایر روزنامه‌ها که در مطلبی در خصوص هفته ولایت منتشر کرده‌اند، اختلاف چشمگیری مشاهده نمی‌شود. شایان ذکر است که از میان ۲۰ عنوان روزنامه مورد بررسی تنها ۱۰ عنوان روزنامه مطلبی در خصوص هفته ولایت منتشر کرده‌اند و سایر روزنامه‌ها از آنجا که هیچ مطلبی در خصوص هفته ولایت منتشر نکرده در این جدول منظور نشده‌اند.

جدول شماره ۳. فراوانی بازنمایی محتوای حوزه هفته ولایت در خبرگزاری‌ها

کل	ازدواج	رسانه
۲۸/۵۷	۴	خبرگزاری شبستان
۲۱/۴۳	۳	خبرگزاری ایرنا
۲۱/۴۳	۳	خبرگزاری فارس
۱۴/۲۹	۲	خبرگزاری تسنیم
۷/۱۴	۱	خبرگزاری مهر
۷/۱۴	۱	خبرگزاری ایسنا
۱۰۰	۱۴	کل

جدول شماره ۳ تعداد و درصد مطالب مربوط به هفته ولایت که در ۶ خبرگزاری مورد مطالعه، منتشر شده را نشان می‌دهد. آمار جدول نشان‌دهنده آن است که خبرگزاری شبستان با ۲۸/۵۷ درصد رتبه به لحاظ بیشترین مطالب که در خصوص هفته ولایت مطالب منتشر کرده است. همان طور که ارقام جدول نشان می‌دهد خبرگزاری‌های مورد مطالعه بازنمایی کم در خصوص هفته ولایت داشته‌اند.

جدول شماره ۴. فراوانی بازنمایی محتوا در حوزه هفته ولایت در پایگاه‌های خبری

کل	هفته ولایت	رسانه
۱۰۰	۱	پایگاه خبری تابناک
۱۰۰	۱	کل

جدول شماره ۴ تعداد و درصد مطالب مربوط به هفته ولایت در پایگاه‌های خبری - را نشان می‌دهد. همان طور که جدول نشان می‌دهد تنها یک مطلب در خصوص موضوع مورد نظر در پایگاه خبری تابناک منتشر شده و سایر پایگاه‌های خبری هیچ مطلبی در این خصوص منتشر نکرده‌اند.

جدول شماره ۵. محور مطالب هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی

محور مطالب	فراوانی	درصد
سیاسی	۱۰	۳۵,۷۱
فرهنگی	۱۰	۳۵,۷۱
اجتماعی	۶	۲۱,۴۲
مذهبی و فقهی	۲	۷,۱۴
کل	۲۸	۱۰۰

جدول شماره ۵ محور مطالب مورد بررسی در ارتباط با هفته ولایت و امامت را نشان می‌دهد. بر اساس آمار جدول در حدود ۳۵,۷۱ درصد از مطالب حول دو محور سیاسی و فرهنگی در رسانه‌های مورد بررسی منتشر شده است. در پی آن محورهای اجتماعی و مذهبی-فقهی هرکدام با ۲۱,۴۲ و ۷,۱۴ درصد از مطالب ارائه شده‌اند.

جدول شماره ۶. محور مطالب هفته ولایت در رسانه‌های چاپی

محور مطالب	فراوانی	درصد
سیاسی	۸	۶۶,۶۶
فرهنگی	۲	۱۶,۶۶
اجتماعی	۱	۸,۳۳
مذهبی و فقهی	۲	۱۶,۶۶
کل	۱۲	۱۰۰

جدول شماره ۶ محور مطالب هفته ولایت را در رسانه‌های چاپی را نشان می‌دهد. براساس داده‌های این جدول بیشترین مطالب موضوع هفته ولایت و امامت در مطبوعات با محوریت سیاسی با ۶۶,۶۶ درصد منتشر شده‌اند.

جدول شماره ۷. محور مطالب هفته ولایت در خبرگزاری‌ها

محور مطالب	فراوانی	درصد
سیاسی	۲	۱۴,۲۸
فرهنگی	۷	۵۰
اجتماعی	۵	۳۵,۷۱
کل	۱۴	۱۰۰

جدول شماره ۷ محور مطالب هفته ولایت را در خبرگزاری‌ها بازتاب داشته‌اند را نشان می‌دهد. براساس داده‌های این جدول محور فرهنگی با ۵۰ درصد موارد در خبرگزاری‌ها بازتاب داشته است.

جدول شماره ۸. محور مطالب هفته ولایت در پایگاه‌های خبری

محور مطالب	فراوانی	درصد
فرهنگی	۱	۱۰۰
کل	۱	۱۰۰

جدول شماره ۸ محور مطالب هفته ولایت در پایگاه‌های خبری را نشان می‌دهد. براساس این جدول تنها یک فراوانی با محوریت فرهنگی در موضوع هفته ولایت و امامت در پایگاه‌های خبری بازتاب داشته است.

جدول شماره ۹. فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی

فراوانی	موضوع‌های کلی هفته ولایت
۱۱	محوریت ولایت فقیه در جامعه
۲	گفتمان انقلاب اسلامی و ولایت فقیه
۱	دیدگاه‌های امام خمینی در خصوص ولایت فقیه
۲	جمهوریت و ولایت فقیه در ایران
۱	آرمان‌های انقلاب اسلامی و ولایت
۶	مراسم بزرگداشت عید غدیر در ایران
۲	هم‌افزایی عید غدیر در ایران
۲	ویژگی‌های جامعه علوی
۱	عید غدیر و رزمایش کمک‌های مومنانه
۲۸	کل

جدول شماره ۹ فراوانی موضوع‌های کلی هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد. براساس داده‌های این جدول محوریت ولایت فقیه در جامعه و مراسم بزرگداشت عید غدیر به ترتیب با ۱۱ و ۶ مورد بالاترین فراوانی را داشته است.

جدول شماره ۱۰. فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در رسانه‌های چاپی

فراوانی	موضوع‌های کلی هفته ولایت
۷	محوریت ولایت فقیه در جامعه
۲	گفتمان انقلاب اسلامی و ولایت فقیه
۱	دیدگاه‌های امام خمینی در خصوص ولایت فقیه
۲	جمهوریت و ولایت فقیه در ایران
۱	آرمان‌های انقلاب اسلامی و ولایت
۱۳	کل

جدول شماره ۱۰ بیانگر موضوع‌های کلی پیرامون هفته ولایت در روزنامه‌های مورد مطالعه است چنانچه جدول فوق نشان می‌دهد از میان ۵ موضوع کلی محوریت ولایت فقیه در جامعه موضوعی است که بیشتر در روزنامه‌های مورد بررسی مورد توجه روزنامه‌ها قرار گرفته است..

جدول شماره ۱۱. فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در خبرگزاری‌ها

فراوانی	موضوع‌های کلی هفته ولایت
۴	محوریت ولایت فقیه در جامعه
۵	مراسم بزرگداشت عید غدیر در ایران
۲	هم افزایی عید غدیر در ایران
۲	ویژگی های جامعه علوی
۱	عید غدیر و رزمایش کمک های مومنانه
۱۴	کل

جدول شماره ۱۱ بیانگر موضوع‌های کلی پیرامون هفته ولایت و امامت در خبرگزاری‌هاست. براساس این جدول مراسم عید غدیر در ایران با ۵ مورد فراوانی و در پی آن موضوع محوریت ولایت فقیه در جامعه بیشترین بازتاب را در خبرگزاری‌های مورد بررسی داشته است.

جدول شماره ۱۲. فراوانی بازنمایی موضوع‌های کلی هفته ولایت در پایگاه‌های خبری

فراوانی	موضوع‌های کلی هفته ولایت
۱	مراسم روز عید غدیر
۱	کل

جدول شماره ۱۲ بیانگر موضوع‌های کلی پیرامون هفته ولایت و امامت در پایگاه‌های خبریست. براساس این جدول مراسم عید غدیر تنها با یک مورد فراوانی منتشر شده است.

جدول شماره ۱۳. سبک محتوا هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی

سبک مطالب	فراوانی	درصد
تحلیل	۱۲	۴۲,۸۵
گزارش	۱۱	۳۹,۲۸
مصاحبه	۳	۱۰,۷۱
پیام و اطلاعیه	۲	۷,۱۴
کل	۲۸	۱۰۰

جدول فوق بیانگر فراوانی سبک بازنمایی هفته ولایت در رسانه‌های مورد بررسی است و نشان می‌دهد که تحلیل و گزارش به ترتیب با ۴۲,۸۵ و ۳۹,۲۸ درصد بیشترین سبک پوشش مطالب را داشته‌اند.

جدول شماره ۱۴. سبک محتوا هفته ولایت در رسانه‌های چاپی

سبک مطالب	فراوانی	درصد
تحلیل	۱۲	۷۵
گزارش	۳	۱۸,۷۵
پیام و اطلاعیه	۱	۶,۲۵
کل	۱۶	۱۰۰

جدول فوق بیانگر سبک محتوای مطالب هفته ولایت در رسانه‌های چاپی است. براساس این جدول ۷۵ درصد موارد با سبک تحلیل ارائه شده و سبک گزارش ۱۸,۷۵ درصد موارد را پوشش داده است.

جدول شماره ۱۵. سبک محتوا هفته ولایت در خبرگزاری‌ها

درصد	فراوانی	سبک مطالب
۶۶,۷	۸	گزارش
۳۳,۳	۴	مصاحبه
۱۰۰	۱۲	کل

جدول فوق بیانگر سبک محتوای مطالب هفته ولایت در خبرگزاری‌هاست. براساس این جدول ۶۶,۶۶ درصد موارد با سبک گزارش ارائه شده و سبک مصاحبه ۳۳,۳۳ درصد موارد را پوشش داده است.